

Haver-hi

Que en una revista de difusió normal, no en un simple butlletínet d'ordre intern, sinó en una de les poques revistes amb una certa ambició que actualment es publiquen en català, aparegui una frase que hom ha destacat d'un text, emmarcada en un rectangle, escrita amb lletres del cos 20 (els més normals són el 9 o el 10), en què el conjunt verbal *haver-hi* ha estat reduït a *haver*, es pot considerar, dit sense fer escarafalls, com un fet molt lamentable. Ja sabem que el que hom ha volgut posar en relleu és un concepte de l'autor de l'article, però el que realment han aconseguit és fer-ho amb una horrible mutilació de la seva expressió lingüística.

Cal convenir —diguem-ho tot— que l'omissió del pronom o partícula *hi* amb què el verb *haver* esdevé un verb impersonal que denota l'existència o la presència d'algú o d'alguna cosa, és cada dia més freqüent, encara que no sigui habitual d'observar-la en textos que hagin estat objecte d'una revisió mínimament acurada. És, sobretot, en el llenguatge oral, i ens referim més concretament al seu ús públic, en discursos, debats, entrevistes radiofòniques, etc., i en boca de polítics, intel·lectuals, artistes, actors, professionals de la informació, etc., que *haver-hi* és reduït sovint a *haver*, llevat, és clar, de quan es tracta del present d'indicatiu, *hi ha*, temps en què, com es sabut, el castellà ha mantingut també aquesta partícula, aglutinada a la forma verbal. Repetir —tornar a repetir una altra vegada— que cal dir *Hi havia molta gent* en lloc de "Havia molta gent" és com no dir res, i qui sap si més d'un lector se sentirà insultat que ara li sortim amb una cosa tan elemental. Però qui sap si pot resultar de cap utilitat —és difícil de preveure— d'indicar que *haver-hi* forma part sovint de perfrasis verbals, algunes d'elles força complexes, en què la partícula *hi* pot col·locarse molt allunyada de la forma del verb *haver*, i que és naturalment en aquests casos en què més sovint podem observar que *hi ha* estat omesa. Les més usuals són les formades amb els verbs anomenats modals, com mostren aquestes exemples: *hi pot haver*, *hi ha d'haver*, *hi deu haver*. Amb temps compostos, l'allunyament pot ésser encara més gran: *hi va poder haver*, *hi havia d'haver hagut*, *hi deu haver hagut*, *hi havia començat a haver* (frases, és clar, equivalents a *va poder haver-hi*, *havia d'haver-hi hagut*, *deu haver-hi hagut*, *havia començat a haver-hi*).